

A kisháti lovagvár

2010 január 15. Flag

Szöveg méret

90

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejtőzködő Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Gótikus lovagvár bemutatásával folytatjuk barangolásunkat Magyarország rejtőzködő építészeti értékeinek nyomában. A Mátra déli lábánál, szép szőlőültetvények közt kanyargó országút mentén fekszik Kisháti. A meredek hegyről leszaladó, olykor vészesen megáradó Tarnóca-patak közelében, Domoszló és Verpelét között félúton fekvő, 1800 lakosú község története a X. századig nyúlik vissza. Nána a honfoglaló Aba nemzetség kiterjedt birtokának része volt. A következő évszázad derekán – harmadik magyar királyként – trónra emelkedett Aba Sámuel a közeli Sáron rendezte be uralkodói központját, 1044-ben bekövetkezett erőszakos halála után a családjából szétágazó főúri családok osztoztak a Zagyva folyó és a Gyöngyös-patak közti területen. Így került Nána jobbágyfalva az Aba nemzetségi Kompoltiak kezére.

A magyar hűbérviség e korai szakaszából nem maradt ránk a településre vonatkozó adat. A vár első említése is a XIV. századból való. Korábbi története az 1962 és 1968 között folytatott ásatás nyomán tárult fel. Vezetője, Pámer Nóra régész az alábbiak szerint foglalta össze a vár kialakulásának fejezeteit.

A Kompolti család uradalmi központjának számító Nána falu legrégebbi épített emléke a dombháton lévő erődítmény karcsú, gótikus tornyának alapjai alól kiásott Árpád-kori körtemplom. Az ismeretlen patrociniumú, helyi kőből épült, hét méter átmérőjű hajóboltozatú és patkóívű, keletelt szentélyből álló rotunda volt a település első plébániája, egyben a kegyurak családi egyháza. Kis temető övezte, onnan származhat az a három ódon, keresztes sírkő, amely a vármúzeumban látható. A XI–XII. századi épület köré épült az első erődítmény, amely akár a tatárjárást is átvészelhette. A Kompoltiak növekvő hatalmát, gazdagodását tükrözik a következő két évszázad építkezései, amelyek szinte szakadatlanul folytak a várban. Előbb a kápolna közelében álló román kori lakótornyot és az összekötő védőműveket erősítették meg, bővítették, majd a belső lakóhelyiségeket fejlesztették emberöltőre emberöltőre egyre kényelmesebb főúri lakóhellyé.

Az 1312. évi rozgonyi csatában a Kompoltiak Károly Róbert király oldalára álltak Csák Máté hívei ellen. Ez szépen fialt a család tagjai számára: nevüket ott találjuk az Anjou uralkodók vezető lovagjai közt, később a Zsigmond király által alapított Sárkány-rend báróinak sorában. A dinasztia fénykorának emléke a kápolna csúcsíves részletekben gazdag tornya, valamint a gótikus palota. Az 1400-as évek elején ismét megújított vártemplom kriptájában temették el az 1428-ban meghalt Kompolti Lászlót. (Sírköve a második világháború idején eltűnt, a ma látható az eredeti rajzának alapján készült rekonstrukció.) A több helyiségből álló, alapincézett, emeletes épületszárnyban mívész téglapadlózatok, kőbordás boltozatok, faragott ajtók és ablakok, kandallók töredékei árulkodnak a lovagi rezidencia

középkori pompájáról.

Nána vára mindenkor inkább fűri családi fészek volt, mint harcászati jelentőségű erőd. Birtoka a Kompoltiak kihaltával a Gúti Országokra, majd Losonczi Istvánra szállt. Utóbbi fűkapitányként menedéket nyújtott várában a Gárdonyi-regénybűl ismert rablólovagnak, Móre Lászlónak, akinek árulása révén foglalta el és rombolta le a török 1543-ban Nána várát. Köveit késűbb a környéken építkezűk hordták szét.

Ludwig Emil, mno.hu

Ajánló